

"דברי הימים: חדשות העבר" השילוב של עבר והווה דורה בהר"ל

האם ההיסטוריה חוזרת על עצמה? הייתכן שאין חדש תחת השמש?
הבה נעיין בדברי הפתיחה של גדול ההיסטוריונים של העת החדשה ואחד
מגדולי ההיסטוריונים בכל הדורות, תוקידידס איש אתונה, בן המאה ה-5
לפני הספירה, לספרו "תולדות מלחמת פילופוניס"¹. תוקידידס, בפתח
חיבורו, מסביר את המניעים לבחירתו בתולדות המלחמה הפלופונסית,
מלחמת האזרחים הנוראה בין אתונה לספרטה, שנמשכה לטיוגין 30 שנה,
כנושא חיבורו:

תוקידידס איש אתונה העלה על ספר את קורות מלחמת הפילופוניס
והאתונאים כמות שהם, והוא התחיל בזאת מיד, משנתרגשה ובאה, שכן
ציפה שחשובה וראויה לתשומת לב תהא יותר מאלו שקדמוהו...
(תולדות מלחמת פילופוניס, ספר ראשון, פרק א)

...ואפשר שסיפור מאורעות שאין בו כלום מן המיתוס, לא יהא בו כדי לענג
את השומעים. אך כשלעצמי דייני, אם ימצאו בני תועלת אותם שירצו
לצפות באמת הברורה שבמעשים הנעשים ובמאורעות העלולים לשוב
ולהתרחש ביום מן הימים, כמותם או כיוצא בהם כמקרה אשר יקרה את בני
האדם, כי ספר זה נתחבר כקניין לדורות.
(תולדות מלחמת פילופוניס, ספר ראשון, פרק כב)

תוקידידס האמין, כי חיבורו הוא "קניין לדורות", כלומר מיועד למי שמחפש
את האמת במאורעות מלחמה זו, ובעיקר למי שמבקש ללמוד ממנה על
אירועים העלולים לשוב ולהתרחש. תפיסתו היסודית היא, שמלימוד
העובדות שקרו ניתן ללמוד גם על אשר יקרה בעתיד, שכן טבע האדם אינו
משתנה ואתם גורמים, או גורמים דומים, יביאוהו לאותן תגובות ולאותה
התנהגות. מכאן, שספרו הוא גם לקח לדורות הבאים. לגישתו, יש חוקיות
בהתרחשות היסטורית, שכן הסיבות להן טבעיות תגובות טבע האדם לטבע
העולם. אין פירש הדבר, שתוקידידס האמין ש"ההיסטוריה חוזרת על עצמה"
או ב"גלגל החזור של ההיסטוריה". הוא התכוון לדבר הרבה יתר פשוט והרבה
יותר חשוב. כוונתו, למשל, שאם וכאשר תפרוץ שוב מלחמת אזרחים,
תהיינה התמורות הפוליטיות, הסוציאליות, המוסריות הכרוכות בה, דומות
לאלה שבהן לזוה מלחמת האזרחים ביוון. אפשר כי תופעות הלוואי בעתיד
תהיינה תמורות פחות או תמורות יותר ושונות בצורותיהן – הכל לפי מערכת
הנסיבות, מדגיש תוקידידס, אבל דבר זה חל, לפי תפישתו, גם על תחומי
התרחשויות האחרים, כיוון שטבע האדם הוא כמות שהוא, וטבע העולם
החיצוני כמות שהוא יהיו הדברים קרובים, מקבילים או דומים, התועלת עליה
משתית תוקידידס את טיעונו כי חיבורו הוא נכס לעד, היא ההבנה של
העובדות ושל כללי העובדות ומגמותיהן שתהיה לתועלת לקורא בדורו וגם

לקורא בעתיד, שירצה להבין את ההווה שלו.²
בהקשר זה יש לראות את העתון "דברי הימים" שהופיע בישראל בראשית
ימי המדינה: שימוש בסמלים פוליטיים בסיפור התהוותו של עם ובתקומתו
המחודשת בארץ ישראל, הארץ המובטחת; בצורך לייחס את ההווה לעבר,
לחפש אחר מקורותיהם הקדומים של המאורעות שהתרחשו בהווה; בראיית
התנ"ך כנכס של האומה כולה; בראיית המקרא כמקור השראה, שהרי יש
בכוחו של העבר לשפוך אור על ההווה וניתן להסתייע בהווה כדי להסביר את
העבר.

2,500 שנה – 48 גיליונות

"אירועים בימי קדם, צצה בגזע בני-עבר המחשבה המהפכנית בתחום
האמונה, אמונה באל אחד. המסורת רואה באברהם את מחולל המהפכה
המחשבתית הזאת. הרעיון המהפכני הוליד את עולם הפוליטיקה של העולם
העתיק לשינויים כבירים. בני-עבר נדרו לארץ כנען כדי להתיישב בה וכדי
שיוכלו לקיים את אמונתם החדשה."

זהו המבוא לכתבה הראשית בגיליון הראשון של עתון ייחודי הנקרא:
"דברי הימים: חדשות העבר", בעריכתו של ד"ר ישראל אלדד, מראשי לח"י,
שראה אור בשנת 1952, ארבע שנים לאחר ייסודה של מדינת ישראל, ותיאר
מאורעות היסטוריים בשפה עתונאית-מודרנית. דומה ש"דברי הימים" היה
אחד העתונים המקוריים ביותר בתולדות העתונות העברית. על פי מראהו
היה זה עתון יומי לכל דבר, ובו דגש על אירועים פוליטיים, דיווחים מהשטח,
כתבות צבע, מאמרי פרשנות, מודעות, מכתבים למערכת ואף תשבץ או
חידה. אלא שהעתון לא דיווח על אירועים עכשוויים אלא סיפר את תולדות
עם ישראל מאברהם אבינו עד בנימין זאב הרצל.

48 גיליונות העתון, שכיסו תקופה היסטורית של יותר מ-2,500 שנה, יצאו
לאור מדי חודש במשך ארבע שנים בעברית ובאנגלית ותורגמו גם לספרדית.
אחרי 48 גיליונות, נערך העתון מחדש בצורה של ארבעה כרכים, כשכל כרך
כולל 12 גיליונות. בצורה זו של כרכים הופצה המהדורה האנגלית:
Chronicles: News of the Past בעולם כחצי מיליון עותקים ותיארה את
תולדות עם ישראל מימי קדם עד ראשית המאה ה-20. המהדורה העברית
הגיעה עד לימיו של יהודה הלוי. הגיליונות מיהודה הלוי ועד הרצל ממתנינים
עד היום למו"ל.

בעת תגינות העשור למדינת ישראל (1958) הוחלט לפרסם מחדש את
המהדורה האנגלית בכרך אחד שכלל 26 גיליונות המתייחסים לתקופה

הרחב שניתן בגיליון 7 של כרך א' על האירועים הפוליטיים של המחצית הראשונה של המאה ה-14 לפני הספירה במצרים, הסתמך העורך על מכתבי תל אל-עמרנה, אחת מהתגליות הארכיאולוגיות המשמעותיות הזורעות אור על העבר. אבל ביחס למהפכה בתחום האמונה של המלך המצרי אחנתון, נזרה העורך בדבריו וטען שמדובר בהשערות ובהנחות בלבד.

בפתח כל כרך מוצא הקורא דברי הסבר למתואר ב-12 הגיליונות המכונסים בו ובהם כלל העורך גם את הסיבה לבחירתו באירוע זה או אחר: היותו ציין דרך בתולדות העם היהודי.

תוכן העניינים של כל כרך כולל לא רק את הנושא של כל גיליון אלא ערוך בצורה של טבלה בה מוצא הקורא גם את הביסוס של הפרק (או הפרקים) הרלוונטי בתנ"ך, התאריך העברי לפי מניין השנים שלאחר הבריאה והתאריך המקובל לפי ספירת הנוצרים, שלצידם אירועים מרכזיים של אותה תקופה בתולדות העמים.

"ספק סופר... ספק פוליטיקאי"

על מלאכת הכתיבה ועריכת העתון הופקד ישראל אלדד (שייב). כדי שיוכל לעמוד בלוח הזמנים להוצאת העתון מדי חודש נזקק אלדד לעורכי משנה ולעוזרים. מבין העורכים ראוי לציין את שלום רוזנפלד ועמנואל כץ. עוזרים במערכת ותחקירנים היו בדרך כלל סטודנטים, ביניהם היתה גאולה כהן. מלאכת תירגום העתון לאנגלית נעשתה בידי משה אומן, איש משרד החוץ, שהיה גם מעובדי העתון בעברית.⁴

הרעיון להוציא עתון שידווח על אירועים שקרו בהיסטוריה של עם ישראל בלשון מודרנית ואקטואלית היה יוזמה פרטית של המיליונרית פאולה פנינה ון ליר. כדי להגשים את החלום היה עליה למצוא אדם שניחן בכמה תכונות יסוד הנדרשות מעורכו של עתון חדשני ומקורי ממיין זה. היא מצאה את מבוקשה בדמותו של ישראל אלדד, שלפי דבריו "היתה זו הליפה תפורה לפי מידותיו".⁵ אלדד, "המורה, המלומד הגדול המבריק והסקרן",⁶ אדם שנוי במחלוקת בגלל דעותיו הפוליטיות הלאומניות, היה "ספק סופר, ספק מורה, ספק עתונאי, ספק פוליטיקאי", כפי שכתב על עצמו ביומנו. הוא ראה בעתון תולדות עם ישראל בשילוב עם מאורעות היסטוריים מתולדות העמים הקשורים לקורותיו של העם, ותוך כדי הדגשת המאורעות החשובים שהתרחשו בתקופה העתיקה שעסק בה, לחדד את המחשבה לגבי המתרחש כאן ועכשיו.⁷

במהדורה הראשונה של 48 גיליונות העתון לא מוזכר ולא מופיע שמו של ישראל אלדד ככותב וכעורך. נראה שהדבר היה בגלל דמותו השנויה במחלוקת, עמדותיו הקטגוריות והתקפותיו נגד ממשלת ישראל ונגד בן גוריון עצמו העומד בראשה. בתחילה הסכים אלדד לתנאי זה. לאחר ארבע שנים, כשמשא אומן, מתרגם העתון לאנגלית, הפיץ בארצות הברית את הידיעה שהוא העורך, הגיש אלדד תביעה משפטית נגדו ודרש ששמו שלו ייכתב. בהתאם לפשרה שהושגה נקבע, שבעתון בשפה האנגלית יופיעו שמותיהם של אלדד ואומן, ואילו בעתון בעברית יופיע רק שמו של אלדד.⁸ ראוי לציין, שבן גוריון, למרות יריבותו האידיאולוגית עם אלדד ולמרות התקפותיו האישיות של אלדד עליו מדי חודש בחודשו בעתונו "סולם", היה

המקראית. המהדורה האנגלית חזרה והודפסה שוב גם בין השנים 1968-1972 ושוב בשנים 1991-1993.

בינואר 1992, בעת ביקורו הכמעט שנתי בארץ, הגה סלומון טגל (Sagall) הודי-אמריקני בעל רשת הטלוויזיה הגדולה Pay TV, את הרעיון להפיק סדרת טלוויזיה המבוססת על ה-"Chronicles: News of the Past" לדעתו, הגיעה העת להפקת סידרה כזו, שתהא מבוססת על כשרונות מקומיים. הוא גילה, שגם ה-BBC וגם ה-IBA (רשות השידור הישראלית) גילו עניין רב בהפקת סידרה טלוויזיונית המבוססת על התנ"ך. ב-CBS מוקרנת תוכנית בשם "הסודות הנסתרים של התנ"ך" והיא זוכה לאחוזי צפייה גבוהים בכל ערב.⁹ בתקופה זו פירסם ה-Jerusalem Post מדי שבוע את הגירסה האנגלית של "דברי הימים", ה-"Chronicles: News of the Past".

הדומה והשונה

מטרת העתון, כפי שציין העורך בדברי ההסבר למהדורה האנגלית, היתה להחיות את ההיסטוריה של עם ישראל באמצעות שימוש בכלים של העתונות המודרנית. נקודת הראות של המערכת היתה ראיית הדברים וההתרחשויות מכאן, מארץ ישראל, מכיוון ש"עם שובנו למולדת חובה עלינו ללמוד את היסטוריה מנקודת ראות הארץ הזאת" (מתוך דברי ההסבר לכרך ד' של "דברי הימים"). "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא עצמו יצא ממצרים", כתב העורך, והוסיף שאלה: "היש דרך טובה יותר שתוכל להמחיש פתגם זה?"

יוזמי עתון מקורי זה, "דברי הימים", השתדלו לשרטט במונחים מלאי חיים המונה מורכבת של חיי אבותינו כפי שהיו, כולל הדרמות, השמחות, הטרגדיות, התקוות והאכזבות. "החיים באותם ימים היו שונים, אבל יש הרבה מהדומה", כתב העורך.

כדי ליצור אחדות ושלמות עסק העתון בכל היבט אפשרי של ההתרחשויות: פוליטי, כלכלי, חברתי, דתי ותרבותי, ואף הציג את הקשרים והתלות ההדדית של קבוצות ואומות שונות שחיו באזור הקרוב והרחוק של ארץ ישראל. כך יצר העתון תמונה שלמה של ההתרחשות ההיסטורית. הוא כתוב בלשון יום-יומית מדוברת, בסגנון עתונאי קליל ואינפורמטיבי, ובוה עיקר חינו. גם בימינו, לקראת סוף המאה ה-20, יכול הקורא להתרשם כאילו המאורעות המסופרים בעתון מתרחשים כאן ועכשיו. לעתים הכתבות שזורות בהומור שנון. כך למשל, מצא העורך שגפילת חומות יריתו ונפילת טרויה התרחשו פחות או יותר באותה תקופה (1200 לפני הספירה לערך) והוא יצא בהכרוז: "שתי ערים נפרצו בגלל שתי פרוצות", אבל רשימת המקורות וספרי העזר ששימשו את מערכת העתון מעידה על עבודה רצינית, מעמיקה ונאמנה ככל האפשר למקורות מידע בדוקים.

עורך העתון אסף ושאל את המידע ממקורות רבים. חלקם התבסס על סיפורי המקרא ואחרים על תגליות וממצאים ארכיאולוגיים ומחקרים מדעיים. בדברי ההסבר לכל גיליון, הקפיד העורך להפנות את הקורא אל מראי מקומות והפניות עליהם ביסס את כתבותיו, בין אם זה לספר ופסוק מסוים במקרא או למחקרים ותגליות ארכיאולוגיות. כאשר הכתבה התבססה על השערה או הנחה של המחקר המודרני, או "המצאה עתונאית", דאג העורך להגיש למי מן הסיפורים אין כל אסמכתה היסטורית. כך למשל, בסיקור

נכנס מדי פעם למשרד מערכת העתון, ששכן מול משרד ראש הממשלה בירושלים, לשוחח עם העורך. יתר על כן, בן גוריון, שהיה גם שר הביטחון, הורה לרכוש בכל חודש 1,500 עותקים להפצה בצה"ל.

פלשתינה או "ארץ ישראל"

אתייהס עתה למספר דוגמאות מאלפות הממחישות את שיטת כתיבתו ודרך חשיבתו של אלדד בהוצאת העתון "דברי הימים".

המהזור הראשון של "דברי הימים" מלווה במוטיב "לך לך" מדברי ימי אברהם, שהוא חוויה יסודית בהיסטוריה היהודית ויש לה משמעות מיוחדת וסמלית בקורותיו של העם בכלל ולאחר קום המדינה במיוחד.

תחת הכותרת הראשית: "התהוותו של עם", כלל המהזור הראשון של "דברי הימים" את התקופה המקראית הראשונה, מאברהם (בטרם היה לאברהם אבינו) ועד מות משה. המישה גיליונות במהזור זה הוקדשו לדמות מרכזית נוספת ומכרעת לא פחות בתולדות העם היהודי, דמותו של משה רבנו, תוך הדגשת הצד האישי-אנושי שבו והצד האלוהי-הנבואי שבו המתגלים במפעלו: הקמת עם ומתן תורה לו.

כלומר, התהוות העם מהיחיד אשר יצא בצו האל, פתח בשבירת פסילים ועולם קדמון על השקפותיו ואורח חייו והלך לארץ כנען להיות אב לאומה חדשה החיה על יסודות אמונה חדשה. וממנה, דרך נפתולי אבות ובנים, דרך שעבוד במצרים ודרך מדבר לגאולה ומעמד הר סיני באמצע הדרך כהשלמה ל"לך לך" שנאמר לאברהם – כל אלה נכללו במהזור הראשון, עד אשר דרכו רגליהם של רבבות בתחומי הארץ המובטחת. כך כלל המהזור הראשון את תולדות התהוות העם מבחינת המוצא והרעיון. מעתה ואילך נפתחה תקופת התהוותו המדינית של עם ישראל. מרכז הבעיות של העם עבר לשלב חדש – שלב הכיבוש וההתנחלות. הכותרת של הגיליון האחרון של המהזור הראשון היתה: "כנען – ארץ ישראל או ארץ פלשתיים?" שםם נשתמר בתיבה "פלשתינה", אף שזה מכבר נכתחו כעם, ובכן, ארץ זו תהא "פלשתינה" או "ארץ ישראל"? זו השאלה שהועמדה להכרעה בשנת 1200 לפני הספירה לערך, כששבטי ישראל עמדו בגבול המזרחי של הארץ, והפלשתים – במערבי. אלה באו מן המדבר ובידיהם לוחות הברית, ואלה באו מארץ כפתור, עשירים בתרבות וציוויליזציה עתיקה. מאות בשנים ימשך המאבק בין שני כוחות אלה.

מסמכים היסטוריים מעידים כי תקופת ההתיישבות של שבטי העברים בארץ כנען היתה מלווה בגזירות נגד התיישבות ורכישת קרקעות. גם ייסודה של חברון (מלשון חבירו, לגישת אלדד) חלה באותו זמן. עובדות ואירועים אלה נושאים משמעות, סמליות והקבלה גם לימינו אנו. הנה למשל נוסח שתי ידיעות: "עיר חדשה בדרום: חברון. במרחק של חצי יום מעיר שלם הוקמה עיר חדשה אשר תקרא בשם חברון על שם מייסדיה – בני התבירו (שהם שבטי העברים). העיר הוקמה במקום בו היתה פעם קרית ארבע, הוא אבי הענקים שוכני הארץ מתקופת האבן. מטעם השליטים לא נוכח איש בטקס. העדר נציגי השלטון מקורו בעין הרעה בה מביטים השליטים על התיישבות העברים." ועוד ידיעה: "חוק קרקעות נגד עברים. מטעם השלטון בלכיש פורסם חוק האוסר על בעלי קרקעות למכור את אדמותיהם. חוק זה מכון בעיקר נגד שבטי העברים (חבירו) אשר נוטים בשנים האחרונות לעבור מחיי

נדודים להתיישבות קבע. יש אומרים שהחוק הוצא כתגובה על הקמת העיר חברון."

בעיה אחרת בהתנחלות היתה בעיית המים. יצחק, שלא כאברהם לפניו ולא כיעקב אחריו, ניסה לעבור מחיי רועים לחיי חקלאות. על כן בעיית המים מבחינתו היתה חשובה יותר מאשר לאביו ולבנו, שעיקר כלכלתם היתה על המרעה. מכאן הסכסוך החריף בין יצחק לבין אנשי גרר על הבארות (יש סבורים, שמדובר לא בבארות כי אם בתעלה שחפר יצחק מנחל גרר).

נאמן לשיטתו קשר אלדד את בעיית ההשקיה גם למיעוט הגשמים באזורנו ובכתבה המתייחסת ל"מיעוט גשמים" הוא כתב: "שגשוגה הכלכלי של כל עיר תלויה בראש וראשונה בטיב התיעול וההשקאה. הסיבה לכך היא פשוטה מאוד: האיזור סובל מחוסר גשמים" (גיליון 1, כרך א').

בצד הבעיה החקלאית סבל האזור באותה תקופה גם מאינפלציה. "הכסף עולה – הזהב יורד. בהלה בשווקי מגידו, זעקה כותרת אחרת. הגיע אישור לידיעה על גילוי מכרות כסף גדולים... מיד ירד ערכו של הכסף פי שלושה... חוששים מפני ירידה נוספת בערך הכסף..." (שם).

הופעתו של אברהם (אברהם) שימשה עילה למערכת העתון לערוך סקירה על האמונות בעולם, ומאמר המערכת "במה מאמינים בני אדם?" הביא סקירה עיונית ואינפורמטיבית על הדתות הרווחות במצרים ובבבל, בצירוף תמונות וציורים של האלים (גיליון 2, כרך א'). תוך כדי כך נימנו היסודות המשותפים לאמונות כולן, כמו "האדם יכול לנחש את רצון האלים, להשפיע עליהם, להיעזר בהם, אך חייב לעבוד להם כדי להפיק את רצונם...". השוני הוא בהבלטת החידוש שבאמונה החדשה: העלאת אלוהים אל מחוץ לתחום הטבע.

בצד ידיעות מרעישות כמו: "סדום ועמורה הושמדו" (גיליון 3, כרך א'), מובאת פרשת הגר ושרה שהיא לא פחות חשובה לתולדות עם ישראל, בנוסח משפטי מודרני: "גדחתה תביעת שרה נגד הגר וישמעאל". על רקע סיפור הפרשה מצא העורך לנכון ליידע את הקורא בחוקי האשה והפילגש בחוקת חמורבי ש"המשפט התנהל לפיהם". הוא טיים את הכתבה על פרשה זו בדברים הבאים: "מעשה ברור לכל כי ישמעאל הוא היורש של בית אברהם העשיר וכל רכושו, ורק זאת לא ברור, מי יירש את ירושתו הרחוקנית של החכם העברי, שכן ידוע שישמעאל אינו מחבב ביותר את בית הספר...".

ידיעה נוספת באותו גיליון: "מציאות ארכיאולוגיות מעניינות. בשנים האחרונות, לרגל תנועת הבנייה הגדולה, מתגלים הרבה שרידים מימי קדם (מה עתיקת ימים היא ארצנו) מתברר יותר ויותר שאין לנו מה להתגאות על התקדמותנו הרבה. אבות אבותינו לא נפלו מאתנו בכשרונותיהם. בני הקדומה שנחרבה לפני 400 שנה היו שלוש חומות, כל אחת עוביה עשר אמות (בתמונה מובטח סמוך לחומה). בית ירח שליד הכינרת מפורסמת בתעשייה אמנותית. אלפי כלים נמצאו בה (בתמונה שלפנינו מכסה מפותח כולו זהב טהור)".

אברהם החברוני

במקביל לעתיקותה של הארץ מופיעה רשימה, שנכתבה בידי מדען מאבד שסייר ושהה בארץ, על "ארצנו, תולדותיה ויושביה... הדבר הראשון והראשי שניתן לומר על ארץ זו שמספר שמותיה כמספר עממיה, ומספר לשונותיה

Chronicles

NEWS OF THE PAST

1999, 2001 (1726 D.C.B.)

Vol. 1, No. 1

ישראל ימינו

ABRAM COMES OUT OF FURNACE — ALIVE!

HYKSOB HALT SALE OF LAND TO HEBREWS

(Chronicles News Service)
LACHISH, 8 Eilat.— The Army (Hyksos) Government in Lachish today published a decree forbidding farmers to sell their lands. This decree often is directed chiefly against the Hebrew (Hyksos) tribes, among whom has been noted a marked trend, in recent years, to change their nomadic ways and to settle down in various parts of the country.

In this they have been aided by the country's Hittite and Amorite farmers, many of whom had been hit badly by recurring droughts and famines and were therefore glad of the opportunity to liquidate large tracts of their parent lands.

Loss of Two Killa
 Another reason that may have prompted them to do so is that they probably prefer to see the Hebrews settle on the land to having them conduct periodic raids on their (the local farmers') property.

The new military rulers of the country, the Army, on the other hand, are strongly opposed to this (Continued on Page 8, Col. 1)

Hyksos, Habiru Invade Egypt

(Chronicles News Service)
LACHISH, 8 Eilat.— Moving out from their fortified bases at Lachish and Gaza, the Hyksos armies, bolstered by Habiru units, today invaded Egypt to the north.

The eastern delta area, including the city of Bahariya, has already fallen to the invaders, who are headed by King Gollin. News that the entire Nile delta is in Hyksos hands is expected at any moment, and, unless something unforeseen happens, it will be but a matter of weeks before all of lower Egypt will be under Hyksos domination.

The Lachish and Gaza bases removed, the outlying contingents joined forces of the contest was eliminated. At Beth Shalom, on the Egyptian question, the Hyksos melted away, and the Egyptian route, and from

HEBREWS FOUND CITY OF HEBRON NEAR SALEM

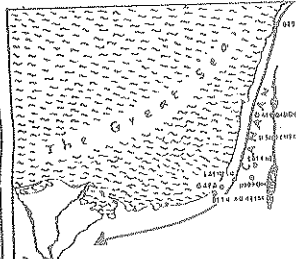
(Chronicles News Service)
SALAM, 8 Eilat.— A new city was founded 400 miles from Lachish, the city was given the name "Hebron" after its founders, the Hebrews (Habiru).

Hebron is being raised on the site where once stood the city of Hebron, which dated back to the stone age. Hyksos-Abs were destroyed about 700 years ago together with ancient New York.

The founding ceremony was being attended by King Gollin, the Egyptian ruler, and the Hyksos-Abs were not represented in the ceremony, apparently on account of their present enmity against Egypt.

There are those, however, who believe that the absence of an Arab delegate represents a deliberate snub and an expression of the Hyksos-Abs' contempt for the Hyksos-Abs' attitude in this area.

A similar gesture was expressed by Hyksos-Abs, who were highly regarded members of the local Hyksos-Abs community. Hyksos-Abs in Hebron.

The Hyksos Drive Reaches Egypt

No Hyksos Delegate
 The Arab Hyksos, as the Hyksos-Abs and Hyksos-Abs were not represented in the ceremony, apparently on account of their present enmity against Egypt.

There are those, however, who believe that the absence of an Arab delegate represents a deliberate snub and an expression of the Hyksos-Abs' contempt for the Hyksos-Abs' attitude in this area.

A similar gesture was expressed by Hyksos-Abs, who were highly regarded members of the local Hyksos-Abs community. Hyksos-Abs in Hebron.

Habiru = Hebrews

By a Staff Writer
 Habiru is Akkadian for Hebrews—members of the Amor family, Habiru was a great grandson of Shem (son of Noah) in the language of Ugarit, this clan is known by the name of Habiru.

The Hebrews are widely dispersed over a territory extending from the Caucasus in the east to the Nile in the west, and from India in the south to the land of the Hittites in the north.

They are, for the most part, wandering herdsmen, but they are also to be found in the big cities—particularly in Babylon, Mari and Haran—where their varied talents often qualify them for posts of the greatest distinction. One of King Hammurabi's top aides is cited just one example, is a Hebrew.

It is somewhat foolish (Continued on Page 8, Col. 1)

these carried out their united thrust into Egyptian territory.

The striking force of the invaders are the formidable battle-worn warriors of the Hyksos. This force is supported by picked units of Habiru foot-soldiers, known as the best mercenary fighting men in the world.

King Dabir and King Fakih are in command of the Habiru troops.

This combined force was more than a match for the Egyptians, and even the great wall erected along the border by the kings of Egypt's twelfth dynasty, some 50 years ago, crumbled before the concerted onslaught of Hyksos and Habiru.

Once this outbreak had

ending horde swept across the rich valley of the Nile practically unopposed.

Second Tower Of Babel?

BABYLONIAN BUILDING TEMPLE TO MOON-GOD
(Chronicles News Service)
BABYLON, 8 Eilat.— King Amraphel-Hammurabi of Babylon today created a splendid throne to the Moon god Nannar (or Sin, as he is called in Sumerian), in Babylon, the city of Mesopotamia.

In the speech accompanying the ceremony, the young regent formally announced the principle upon which his regime is based in the following words:

Mirno Appointment
 "And that I have named me to promote the welfare of the people, to cause justice to prevail in the land, to destroy the wicked and the evil, that the living might not be afraid from the work, in the sun over the people, and to light up the land."

Hammurabi utilized the occasion to announce his latest project: a great canal that will bring water to the fields and that will connect the old city with the various new centers now under construction.

Land An Ear to Our Progress

WAVE PHOTO-ETHIOPIANS
ETHIOPIA
 Special to CHRONICLES
BREASTON.— The invasion of the Ethiopian Hyksos has driven forces into the hearts of Ethiopians everywhere, in a campaign throughout the land, and the Hyksos-Abs had used and sacrificed offered to all of Egypt's deities.

In Memphis a special "wailing stone" has been erected, to serve as a concrete focal point for the prayers of the people to the god Amen-Ra. The stone, prepared previously for just such an emergency on this, has two ears engraved upon it.

Rim-Sin and Hammurabi Sign Mutual-Aid Pact

(Historic News Service)
BABYLON, 8 Eilat.— A mutual non-aggression pact was concluded today between Rim-Sin, undisputed ruler of Larsa, Ur, Uruk, Lagash, and Ishn, and Hammurabi (Amraphel), King of Babylon.

The terms of the agreement provide that in the event either is attacked, the other will come to his aid.

The pact, which was signed in the city of Uruk, is the first of its kind in the history of the Near East.

STOP PRESS
BABYLON, 8 Eilat.— A rumor is being circulating through the city late this evening to the effect that Abram, son of Terach, had left town and is moving toward Canaan at the head of a large caravan.

STOP PRESS

The tract upon which agreement was finally reached was sponsored by Hammurabi and is as follows:

"If the enemy comes against you, my troops will come to your aid; but if the enemy comes against me, let your troops come to help me."

WHO DID IT: ANU — OR ABRAM?

TERACH'S SHINY WINDOW — BEFORE THE 'DISASTER'
 The incident of the shiny window, which was the subject of the article in the previous issue, has been the subject of much speculation. The question is: Who did it? Anu or Abram?

The incident occurred in the city of Hebron, where Abram was living at the time. The shiny window was found in the house of Abram, and it was believed that it had been broken by someone who was trying to steal something from Abram.

At the time, Abram was in a state of distress, and he was looking for someone to help him. He had heard that Anu was a powerful man, and he had decided to go to him for help.

When Abram arrived in Hebron, he was met by Anu, who was very friendly to him. Anu offered Abram a place to stay, and Abram accepted. Anu also offered Abram a job, and Abram accepted that as well.

It was while Abram was working for Anu that the shiny window was discovered. Abram was the only person who had access to the window, and he was the only person who had a motive for breaking it.

At first, Abram denied that he had broken the window. He said that he had no idea who had done it, and that he was very sorry about it.

But when Anu saw that Abram was telling the truth, he decided to forgive him. Anu said that he was a merciful man, and that he would not punish Abram for a mistake like that.

From that time on, Abram and Anu were very close friends. Anu helped Abram in many ways, and Abram was very grateful to him.

BULLETIN

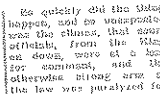
HARAN, 8 Eilat.— Abram, son of Terach, charged with vandalism and destruction to die in the furnace, was proclaimed on the 15th today when he was aged from the death chamber — unscathed. (HARABER STORY — H.C.L.O.W. L.B.P.)

Abram Found Guilty Of Destroying Idols

(Hebrew News Agency)
HARAN, 8 Eilat.— Abram, son of Terach, the court has been found guilty of destroying the idols of the Hebrews. The court was held in the city of Hebron, and the judge was King Gollin.

The court found Abram guilty of destroying the idols of the Hebrews, and he was sentenced to die in the furnace. However, Abram was found alive and unscathed when he was taken out of the furnace.

The court was very surprised by Abram's survival, and they decided to give him a second chance. The court decided to let Abram go, and he was allowed to return to his home in Hebron.

The Death Furnace

he quickly did the thing, and he was unscathed when he was taken out of the furnace. The court was very surprised by Abram's survival, and they decided to give him a second chance.

WHO DID IT: ANU — OR ABRAM?

The incident of the shiny window, which was the subject of the article in the previous issue, has been the subject of much speculation. The question is: Who did it? Anu or Abram?

The incident occurred in the city of Hebron, where Abram was living at the time. The shiny window was found in the house of Abram, and it was believed that it had been broken by someone who was trying to steal something from Abram.

At the time, Abram was in a state of distress, and he was looking for someone to help him. He had heard that Anu was a powerful man, and he had decided to go to him for help.

When Abram arrived in Hebron, he was met by Anu, who was very friendly to him. Anu offered Abram a place to stay, and Abram accepted. Anu also offered Abram a job, and Abram accepted that as well.

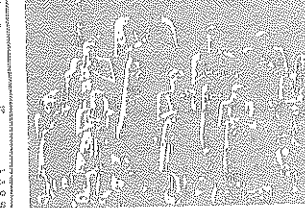
It was while Abram was working for Anu that the shiny window was discovered. Abram was the only person who had access to the window, and he was the only person who had a motive for breaking it.

At first, Abram denied that he had broken the window. He said that he had no idea who had done it, and that he was very sorry about it.

But when Anu saw that Abram was telling the truth, he decided to forgive him. Anu said that he was a merciful man, and that he would not punish Abram for a mistake like that.

From that time on, Abram and Anu were very close friends. Anu helped Abram in many ways, and Abram was very grateful to him.

TERACH'S SHINY WINDOW — BEFORE THE 'DISASTER'

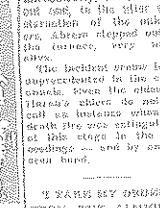
Terach's Shiny Window — Before the 'Disaster'

the shiny window was found in the house of Abram, and it was believed that it had been broken by someone who was trying to steal something from Abram.

TERACH'S SHINY WINDOW — BEFORE THE 'DISASTER'

the shiny window was found in the house of Abram, and it was believed that it had been broken by someone who was trying to steal something from Abram.

TERACH'S SHINY WINDOW — BEFORE THE 'DISASTER'

Terach's Shiny Window — Before the 'Disaster'

the shiny window was found in the house of Abram, and it was believed that it had been broken by someone who was trying to steal something from Abram.

TERACH'S SHINY WINDOW — BEFORE THE 'DISASTER'

the shiny window was found in the house of Abram, and it was believed that it had been broken by someone who was trying to steal something from Abram.

מת העיר
 לפני ולא
 יית המים
 היתה על
 גרות יש
 "א
 באורנו
 י של כל
 א פשוטה
 "הכסף
 ע אישור
 שלושה...
 סקירה
 הביא
 בצירוף
 היסודות
 להשפיע
 השוני
 לתחום
 רך (א'
 בנוסח
 סיפור
 בחוקת
 רשה זו
 נ אבנם
 ית של
 "א
 בשנים
 גז קדם
 אות על
 ג בעי
 אמות
 זעשה
 לו זהב
 מאכד
 ראשי
 נותיה

כמספר שכניה. לפני שבאנו לשם האמנו שארץ מערב זו היא ארץ מאוכלסת כולה בני-ישראל. ואכן חקרנו ומצאנו שכך היה אמנם בימי קדם. הרשימה ממשיכה בדברי הלל ושבת ליתרונותיה ולאוצרותיה של הארץ והנפלאות שעשו בה בני-ישראל, על "תקופת הבנייה הגדולה שהשפיעה על התפתחות הארץ", על "ההרים מכּוּסֵי היערות" ועל כך ש"עדיין לא קם שלטון מרכזי בארץ הזאת. אין מה שילכד אותם להיותם עם אחד ומדינה אחת." והכותב מסיים: "מכל מקום ארץ מעניינת עד מאוד. ואחרון אחרון: מבין החבריו (קוראים לעצמם עברים) החלו לשוב גם רוחות חדשות בענייני אמונה. מקוצר הומן לא הצלחתי להיפגש עם אחד מזקניהם, הוא אברם החברוני, אך רבות עליו ועל אמונתו המשונה שמעתי, ועל כך במאמרי הבא."

גיליון 11 בכרך א' הוקדש לבעיית מנהיגותו של משה והמרד שפרץ נגדו. המרד מוסבר על רקע קנאה אישית (משפחת קורח), קנאה שבטית (שבת ראובן), התנאים הקשים במדבר, תסיסת המשפחות שבניהן היו בין המרגלים שניספו במגפה, ועוד. המרד במחנה הוסבר גם על רקע המאבק בין היצרים והשיקולים של רוב העם לבין האחריות ההיסטורית של המנהיג הצופה למרחקים.

ועוד לשיטת כתיבתו של אלדד. כותרתו של כרך ד' היא "ישראל בגולה" ובדברי ההסבר לגיליון 1, הנושא את התאריך 491 לסה"נ, כתב אלדד: "לפי המסופר לנו ברוב ספרי ההיסטוריה נוצר הרושם כי תקופת גלותו של העם היהודי היתה שרשרת ארוכה של גזירות ורדיפות, ושכל מאמציו של העם היהודי ומאבקיו כווננו כולם להשגת מטרה אחת בלבד – להישאר בחיים ותו לא. כמו כן מתקבל הרושם כאילו הישגיו הממשיים של העם היהודי התבטאו אך ורק ביצירה ספרותית. וכך, אם נאמין לספרי ההיסטוריה המספרים את תולדות עם ישראל, מתקבלת התמונה ההיסטורית של עם הסופג מכות וכותב ספרים כשליגילויי גבורה כמעט ואין זכר."

"אמנם היו גזירות נוראות ורדיפות אכזריות, אך היו גם געגועים לגאולה ושאִיפֵה למלכות ולעצמאות שמדי פעם בפעם נשאו פרי גם בתחום המדיני וגם בתחום הצבאי. וכשיגשישם להצגת ההיסטוריה של אותם הימים, חובה להביא גם את הדברים האלה ליד סיפורי הגזירות והזוועות."

את העיוות ההיסטורי הזה ביקשה מערכת "דברי הימים" לסלק בסידרת גיליונות שתחילתה בתקופה המקראית הראשונה וסופה – בהוצאה העברית – ברבי יהודה הלוי, שהוא ו"הכוזרי" שלו הם, לפי דעת העורך, התשובה הציונית: "אין עתיד לעם לא בחבל אדום ולא בכבל ישמעאל, אלא רק בארץ ישראל." בדרך של עריכת "עתון יומי" שצורתו מודרנית ותוכנו עתיק, סקרה מערכת "דברי הימים" את תקופת הגלות הארוכה של העם היהודי, דרך שרשרת של תלאות ומעשי גבורה, תוך הרגשה שלא היתה תקופה בדברי ימינו בה לא היו יהודים בעמדות מכריעות כמדינאים או מצביאים, ואין זה בא על חשבון התופעה ההיסטורית הגדולה של מוות על קידוש השם, אלא שלא היה זה הביטוי היחיד לגבורת ישראל. וכך, עד תקומתו המחודשת של העם בארץ אבותיו.

במרכז הגיליון הראשון של כרך ד' הביא אלדד דוגמה לתופעה של גבורה: מדינת היהודים בבבל תחת שלטונו של מר זוטרא (491 לסה"נ), שעם מותו נתבטלה המשרה של ריש גלותא (ראש הגולה) ולא נתחדשה אלא כעבור 50 שנה לערך. מדינה זו, שכה מעטים יודעים עליה, החזיקה מעמד במלכות פרס

שבע שנים.

גיליון 4 בכרך ד' הוקדש לעליית האיסלם והמלחמה על ארץ ישראל בין הכוחות הביזנטים לבין הכוחות הערבים. זו היתה הודמנות למערכת, באמצעות שלושה מאמרים, לבחון את הניצחון המוסלמי: "האיסלם ונביאו" דן בצד הרעיוני של התופעה; "סוד ניצחונותינו של האיסלם" ניתח את הבעיה מבחינה מדינית ו"אלה כיבושי הערבים" הציג את הצד הצבאי. לאחר הניצחון המוסלמי וכיבושה של ארץ ישראל בידי הערבים, התחילו למעשה תולדות ירושלים כעיר המקודשת לשלוש דתות – יהדות, נצרות ואיסלם. היתה זו הודמנות נאותה למערכת, במאמר ראשי, לבחון את המחלוקת וההבדל העקרוני בין הגישות הדתיות השונות.

התהוות הקיסרות של קרל הגדול (גיליון 7, כרך ד'), שלוותה בהסברת הפיאודליזם בראשיתו, היא תקופה שמבחינה יהודית נתנה דחיפה עצומה להתפתחות המרכז היהודי הגדול באירופה. אבל למרות שלואי החסיד (גיליון 8), יורשו של קרל הגדול, המשיך בתמיכתו ביהודים, "בעיית היהודים" הפכה לראשונה להיות אבן מחלוקת בין פלגים שונים. זה הומן בו נוצרה תיאוריה אנטי יהודית שיסודותיה שימשו לאנטישמיות עד ימינו. העתון הסביר את הרקע לתמיכה ביהודים מחד גיסא ואת ההתנגדות להם מאידך גיסא.

דוגמאות נוספות הממחישות את אופן השיבתו של אלדד ודרך כתיבתו הם גיליונות 7, 9 ו-11 בכרך ד'. בדברי ההסבר לגיליון 7, כשהתאריך הוא 800 לסה"נ, כתב אלדד: "שני עניינים במרכז הגיליון: א. ממלכת כוזר היהודית, ב. התהוות המעצמה האירופית הפרנקונית:

"א. הארת בעיות הכוזרים נראתה לנו כמתאימה ביותר מנקודת ראות של שנה זו, תשל"ב לחורבן, שהיא, כפי שהעלה פולק בספרו על הכוזרים, שנת השיא של ההתגיירות ובה היא התפשטה מאמונת החצר להיות אמונת ההמונים. תאריך חנוכה הוא כמובן המצאה 'עתונאית'... אפשר להעלות לדיון בין התלמידים את האפשרות כיצד היו מתפתחים העניינים אילו במקום הנצרות השתלטה היהדות הכוזרית..."

"ב. הנקודה המרכזית השנייה של הגיליון – התהוות הקיסרות של קרל עלייתה זו של הקיסר הפרנקוני באה על רקע ירידת האפיפיורות המתנוונות. מבחינה יהודית מהווה קרל הגדול דחיפה עצומה להתפתחות המרכז היהודי הגדול באירופה... במסגרת לקריאה ולדיון בבית הספר ניתן משהו על תוכניות לימודים ותוכנית עונשין בבית הספר בימי קרל."

בדברי ההסבר לגיליון 9 בכרך זה, הנושא את התאריך 969 לסה"נ, כתב אלדד: "גיליון זה עומד בסימן עליית מרכזי היהודים בארצות המערב והירידה במזרח... בהמשך אמר אלדד: 'גורל כוזר בא כאילו לרמוז שאף העלייה של היהודים בספרד ובמצרים אין לה סיכויים להתמיד ללא עצמאות ממלכתית...' ובנוסף: 'כתב היד המצולם בעמוד ב' (תרגיל נאה) הוא מהעתיקים ביותר וכן אותה תקופה. מורה יכול להשתמש בזה בשעת שיעור ולהטיל על התלמידים את התרגיל שהוטל על ידי המורה 'הטברייני'...' 'האיגרת למערכת בדבר גילוי הראש באה להצביע על העובדה ההיסטורית שעד המאה הי"א עדיין כיוסיו הראש לא נחשב כעניין שבעקרון דתי. עוד מאה שנה אח"כ רבני פרובאנס נהגו להקל בזה, וזו דוגמה כיצד מנהג מתקדש בעם ונעשה לדין."

גיליון 11 בכרך ד' הוקדש למסע הצלב הראשון והוא מחולק לשני עתונים בהפרש זמן של שנה אחת (1099 לסה"נ ו-1100 לסה"נ). "חידוש מבחינה היסטוריוגרפית", כתב אלדד, "הוא ראיית מסע הצלב מארץ ישראל, פרשה איזומה זו בתולדותינו הוארה עד כה מנקודת ראות הגולה. אנו לעומת זאת – המופיעים בארץ ישראל גם אז – הסטנו את זווית הראייה מהגולה לארץ ישראל... מבחינתנו שלנו חשוב לראות את הדברים מכאן. ראשית: מפני שעיקרו של מסע הצלב היה לארץ ישראל; שנית: מפני שגורמים שונים אשר ריכזו אז את תשומת לב העולם לארץ ישראל, ממשכים לפעול גם היום. שלישית: עם שובנו למולדת הוכה עלינו להתחיל ללמוד את כל ההיסטוריה מנקודת ראות הארץ הזאת. גיליון זה משמש הזדמנות נוספת לערעור התפישה שהייתה קיימת בדרך כלל, שבכל תקופת הגולה היו היהודים חסרי דריכות להגנה עצמית וחסרי כוחות פנייים. המקורות על מסעי הצלב מספרים על פעילות הגנתית וצבאית של היהודים אף בימי ביניים אלה..." בהמשך ציין אלדד: "עניין רב ואקטואלי ביותר יש בראיית הפילוגים בין הצלבנים. הגיליון האחרון של כרך ד' היה תחת הכותרת "אלף שנות גולה". הגיליון ערוך בצורה של מוסף ובו נסקר האלף הראשון לגלותו של העם היהודי: מהמרד האחרון בארץ ישראל, מרד בר כוכבא, ועד המנהיג הצבאי האחרון בגולה, דוד אלרואי; למן רבי עקיבא ועד רבי יהודה הלוי. בגיליון זה ערכה המערכת לוח מאורעות בשני עמודים. העמוד הימני של הלוח (תחת המלה "ישראל" בכותרת) הוקדש לתולדות ישראל בארץ ובתפוצות. הצד השמאלי של הלוח (תחת המלה "הגויים" בכותרת) הוקדש לתולדות העמים האחרים ולגילויים וחידושים. כך מתאפשר לקורא להכיר בו זמנית את אשר התרחש בתקופה מסוימת בארץ ישראל במקביל לאשר התרחש בארצות האחרות.

העבר המקראי וההווה העכשווי

העתון "דברי הימים", שנראה כדו שיח בין ההווה לבין העבר, שמאמרו וכתבותיו מלאו השראה של תכנים מהעבר בצורה מודרנית, הופיע לראשונה זמן קצר לאחר השגת העצמאות היהודית בארץ ישראל. מאליה מתעוררת השאלה: האם זה אך ורק עניין של מקרה, שעתון שכל עיסוקו הוא בתולדות עם ישראל ובמורשת העם היהודי בארץ ישראל ובגולה הופיע לראשונה דווקא בנסיבות של הקמת מדינת ישראל? האם זהו צירוף מקרים בלבד שבסוף שנות ה-50, בעשור למדינת ישראל, ב-1968, לאחר מלחמת ששת הימים, ובתקופה של תחילת הסכמי השלום עם הפלסטינים, הוא הודפס מחדש? במילים אחרות: האם יש קשר בין ההווה הישראלי והעבר המקראי לבין הופעתו של העתון "דברי הימים: חדשות העבר"?

צריך לזכור שבשנות ה-50 מדינת ישראל היתה חסרה מסורת של מדינאות, וגיוס המקרא כמקור של השראה לחינוך קווי מדיניות ואידיאולוגיות פוליטיות נראה לגיטימי. במהלך ההיסטוריה כבר נתקלנו במקרים בהם מנהיגים נהגו להדגיש את הייחוד שבאומתם ולקבוע זיקות בין עמם לבין מורשת העבר המשותפת כמו הלשון והארץ. ואם אמנם הזיקה של העם היהודי לארץ ישראל היא כה קדומה, הרי מובן מאליו שזכותם של בני ישראל על הארץ איתנה ומבוססת.

ואמנם, בשנות ה-50 מילאה קהיליית חוקרי המקרא תפקיד נכבד בעיסוק הלאומי בתנ"ך ובהפצתם של סמלים פוליטיים נבחרים. הדברים אמורים

בעיקר לגבי החברה לחקר המקרא, שזכתה ל"תור הזהב" שלה בתקופת בן גוריון. נדונו אז בהרחבה כיבושי יהושע וההיבטים הצבאיים של התנחלות השבטים, על רקע מלחמת העצמאות מספר שנים מועט לפני כן.

תקופת השיא בהתעסקות בחקר המקרא היתה בשנות ה-50 המאוחרות ובתחילת שנות ה-60. בתקופה זו, בהזדמנות חגיגית של עשור למדינת ישראל הוחלט, כאמור, להוציא מהדורה מחדשת של "דברי הימים" באנגלית.

האתגר שהוצב בפני חוקרי המקרא בתקופה זו היה לשפוך אור על תפקידי הפוליטיים של התנ"ך. חוקרים אלה ובמיוחד חברי החברה לחקר המקרא בישראל מילאו תפקיד חשוב בגיבושה של מערכת הסמלים הפוליטיים. גם העתונות הירבחה להשתתף בעיסוק הלאומי הזה בתנ"ך.¹⁰ אם כך, מדוע לא להוציא עתון שלם שמטרתו הארת תולדות עם ישראל מראשיתו ועד תקומתו בארץ המובטחת?

הופעת "דברי הימים", על רקע תקופה שבה סיפק התנ"ך דימויים רבים שהאומה החדשה היתה יכולה להזדהות איתם, נראית עתה מובנת. תקופה שהשקפת העולם שלה גרסה, כי את מקורותיו של העם היהודי יש למצוא במורשתו ההיסטורית, וכן שקדמותו של עם ישראל יכולה להיות ההסבר היחיד למניע ללכת דווקא לארץ כנען. נראה שכאן נמצאה התשובה לשאלה: מה הניע את העם במצרים ללכת דווקא לארץ כנען אם לא קדמותו של עם ישראל בארצו?

יחד עם זאת, עצם הדגש המושם על התנ"ך, או על אחדים מחלקיו, המעיט בחשיבותן של אלפיים שנות היסטוריה יהודית בגולה. נראה ש"דברי הימים", וליתר דיוק אלדד, באמצעות "דברי הימים", בא לאזן בין העיסוק האובססיבי בגיבורי המקרא לבין קורותיו של העם היהודי בגלות הארוכה שהיו בה גם גזירות והשמד אבל גם מעשי גבורה והתפתחות תרבותית ורוחנית שהיא חלק בלתי נפרד מתולדות העם היהודי.

נראה שבתחילת שנות ה-50 יצר העתון "דברי הימים" נקודת מפגש בין שני יריבים אידיאולוגיים מובהקים, אלדד ובן גוריון.

את עניינו של בן גוריון ב"דברי הימים" (ראה גם לעיל), למרות חילוקי הדעות האידיאולוגיים, ולמרות ביקורתו של אלדד על שיטת מחקריו של בן גוריון, ניתן לכרוך, מחד, עם העניין האישי שגילה בן גוריון בחקר המקרא בכלל ובמחקריו בתחום המקרא שזכו לפירסום רב. ומאידך, נראה שבדומה לאלדד, ראה בן גוריון בעתון זה מכשיר יעיל להפצת המסר, שארץ ישראל שייכת מקדמת דנא לעם ישראל. וזאת – כחלק מתהליך שבו מנהיג מגייס תמיכה בכל דרך שהיא למדיניותו. השקפת עולמו של בן גוריון גרסה, כי את מקורותיה של התרבות היהודית ניתן למצוא בסביבתו ההיסטורית של העם היהודי. עיסוקו בתנ"ך התקבל כטבעי, אפילו מצד אויביו הפוליטיים שגם הם עסקו במחקר דומה,¹¹ כמו ישראל אלדד, עליו כתב תום שגב שהוא היה "נביא הקנאות הציונית: כמעט מיום שעמד על דעתו חלם אלדד על ריבונות עברית בארץ ישראל שגבולותיה הם גבולות ההבטחה התנ"כית. מושגי המפתח בהגותו הם 'גאולה' ו'מלכות ישראל'. הלאומנות שלו נושקת להשקפה הכנענית – לא הוצאת העם מהגולה היא המטרה כי הרי ארץ ישראל היא המטרה."¹²

עריכת עתון והוצאתו לא דומה למחקר מדעי, אבל אם הוא יכול לשמש כלי

אל בין
וערכת,
נביאי
הבעיה
נציחון
גולדות
יתה זו
ההבדל
זכרת
עצומה
גיליון
ודים
נצורה
העתון
זאידך
תו הם
א 800
ודית,
ת של
שנת
מונת
לדיון
שקום
קרי.
ונת.
הודי
על
כתב
יידה
של
אות
הוא
עור
"...
רית
זאה
עם.

מצות האלים:

היו רעננים !!

איך ?

על ידי בשמי הפרחים מתוצרת אור

כל סך ומלך שואל: מה אקנה מתנה לשרתי ולמלכתי !

נזר
עלי
זהב
מתני
צרת
אור

שרות, רדייא
תנו רבנו: קול הוֹדֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם
וְעַד סוּף וְרִיִּיא שְׁמוֹ
רוצה אתה להעביר את דברך
מסוף העולם עד סופו ?
מסור אגרתך לשרות, רדייא של
האחים תיאופיל
קיסריה, בית תיאופילי
סניפים: בטבריה, ירושלים, צור,
בירות, אנטיוכיה, אלכסנדריה,
ביצנץ, רומי, אתונה, ניאפולי, ועד
לארצות בורגונד ואפריקי.

" ש פ ר ו "
בית הספר לשפות בשלם
בתחילת הר הבירה
שומריה
אכדית
מצרית
עברית
כתב חרטומים. כתב יתוות
והכתב החדש:
כתב אותיות

מודעות מגיליונות "דברי הימים" - כאילו מדובר בעתון מודרני

הוראה בבתי הספר, כפי שאלדד רצה לראות אותו, הרי חשיבותו והשפעתו כמדיום להעברת מטרים עשירות להשפיע יותר מאשר מחקר מדעי. לעתון שכזה יש מטר ומטרה.

אי אפשר גם שלא לראות את הקשר בין האיש - שלפי דבריו העיסוק בכתיבת תולדות עם ישראל היה "חליפה התפורה לפי מידותיו", דעותיו ותפישתו האידיאולוגית, כמי שאף לאחר קום המדינה הגה את הרעיון להקים תנועה שמטרתה תהיה המשך שחרור שטחי ארץ ישראל, אף שידע שביצוע מטרה זו עומדת בסתירה לחוקיה של מדינה ישראל¹³ - לבין תוכן הכתבות והכותרות ב"דברי הימים" ועיתוי הופעותיו של העתון.

בשנת 1942 היה אלדד, יחד עם יצחק שמיר ונתן ילין מור, שותף להנהגת לח"י ואחראי בפועל לנושאי הסברה ואידאולוגיה של המחתרת. הוא ראה את ההתיישבות בארץ ישראל כחידוש האדנות של העם היהודי על הארץ.¹⁴

על רקע עמדתו הפוליטית והאידיאולוגית, אי אפשר שלא לראות את הקשר בין גישתו לתנ"ך לבין תפישתו כעורך "דברי הימים". בביקורתו כלפי ההיבטים המדעיים של מחקרי המקרא של בן גוריון הציג אלדד שלוש גישות לתנ"ך. הראשונה היא גישתו של המאמין, המאמין בכל הכתוב בכתבי הקודש, פשוטם כמשמעם. הגישה השנייה היא גישתו של המדען שבעיניו אין דבר במקור המקראי שהוא מעל לכל ספק. המדען משווה בין מקורות, מנתח טקסטים, מקבל אחידים מהם, דוחה אחרים, וגישה השלישית היא זו של הדישן החוקר את התנ"ך כאמצעי להפקת לקחים לגבי זמנו או לקחים אוניברסליים.¹⁵

דרכו וגישתו של אלדד ב"דברי הימים" היתה גישתו של המדען. שימוש במקורות, במחקרים מדעיים ובתגליות ארכיאולוגיות - כל אלה היו הבסיס לכתבותיו בעתון. אלדד השתמש גם ב"המצאות עתונאיות" כדי הדמיון, וגם בהשערות, כי הרי מדובר בעתון ולא במחקר מדעי, אבל בכל מקרה שכזה הוא טרח תמיד ליידע את הקורא שאמנם מדובר ב"המצאה עתונאית" או בהשערה בלבד.

גם שנים רבות לאחר קום המדינה נותר אלדד נאמן לרעיון מלכות ישראל והיה בין מייסדי התנועה למען ארץ ישראל השלמה.¹⁶

על רקע האירועים של 1967, מלחמת ששת הימים, שחרור ירושלים וכיבוש שטחים בארץ ישראל עד גדות הירדן, אפשר להבין את הביקוש החוזר לעתון, ואת החלטת המערכת לחדש את הופעתו באותה מתכונת תגנית שיצאה במלאות עשור למדינה, שכללה לא את החלק שהתיישת ל"אלף שנות גלות", אלא רק את 26 הגלילות שעסקו בתקופה המקראית.

התקבלה בין "אז" ו"היום"

באחרית ימיו ותמתן מעט אלדד ברעותיו והמינוח שלו השתנה. הוא חיל לדבר על מלכות ישראל והודה, שמקצת הביקורת שמתה על שיטת המשטר במדינה לא היתה מוצדקת.

ב־30 באוקטובר 1991 נפתחה ועידת מדידי והסכם אוסלו נחתם ב־13 בספטמבר 1993. באותן השנים עצמן שוב חזר העתון והופיע - במעט השלישית. על רקע השינויים העתידיים באורגנו בעקבות ועידת מדידי והסכמי אוסלו נראה מוכן גם חידוש הופעתו של העתון, וגם פירסום ה"Chronicles" מדי שבוע בדפי ה"Jerusalem Post", ושוב, באותה מתכונת

קשר מס' 25, מאי 1999
שכללה
הקשר
בלבד,
המקראי
ובתנ"ך
בארץ
לארצו
נראה
בתקופה
החדשה
לפי
בארץ
בואם
טובה
הקשר
בהשקף
ולימיה
אול

זשיבוטו והשפעתו
חקר מדעי. לעתון

'פי דבריו העיסוק
מידותיו, "דעותיו
את הרעיון להקים
אף שידע שביצוע
בין תוכן הכתבות

ר, שותף להנהגת
נרת. הוא ראה את
על הארץ, 14

לראות את הקשר
בביקורתו כלפי
לד שלוש גישות
ז הכתוב בכתבי
דען שבעניניו אין
ן מקורות, מנתח
שית וזי או של
זמנו או לקחים

המדען. שימוש
אלה היו הבסיס
ביד הדמיון, וגם
קצרה שכונה הוא
ת" או בהשערה

מלכות ישראל

חרור ירושלים
הביקוש החוזר
תכונת תגנית
ל"אלף שנות

נבה. הוא תול
שיטת המשטר

ז נחתם כ"כ
יע - בפעם
ועידת מדריד
וגם פייסום
אותה מתכונת

שכללה רק את התקופה המקראית.

הקשר נוסף בין ההווה העכשווי לעבר המקראי מתגלה, אפילו במבט חטוף בלבד, והוא ההקבלה בין הכתבות בהן בחר אלדד לעסוק ולהדגיש מהתקופה המקראית, על הקשיים והבעיות שבפניהם ניצבו בני-עבר בעוזבם את חרן ובהתיישבם בארץ כנען, וכן הקשיים והבעיות של בני ישראל בהתנחלותם בארץ כנען לאחר יציאת מצרים, לבין הקשיים שליוו את העם היהודי בשוכו לארצו ובתקופת הקמתה של מדינת ישראל.

נראה, שמטרתו של אלדד היתה לא רק לעסוק באירועים שהתרחשו בתקופה המקראית. הוא שאף גם להוד את החשיבה לגבי המתרחש בעת החדשה, וביתר דיוק, בשנים הראשונות שלאחר קום המדינה.

לפי גיליון 1 של כרך א' נראה שתקופת ההתנחלות הראשונה של בני-עבר בארץ כנען היתה מלווה בקשיים ובעיות רבות. החל בבעיה העיקרית של בואם לארץ זרה, שכבר היתה מיושבת בתושבים מקומיים שלא ראו בעין טובה את בואם והתיישבותם של הזרים המזורים, וכלה בבעיות ספציפיות הקשורות באזור זה, כמו מיעוט גשמים, המחסור במים והצורך התמידי בהשקיה. ומכאן, ההקבלה לתקופת שובו של העם היהודי לארץ ישראל ולימיה הראשונים של מדינת ישראל נראית מובנת וברורה.

אולם נראה שאקטואליה זו, של ראשית ימי המדינה היא גם אקטואליה של

ימינו, ובעצם היא אקטואליה של כל תקופת 50 שנותיה הראשונות של המדינה.

* * *

1. שם זה ניתן מאוחר יותר. בימי תוקידידס עצמו לא נהוג היה לתת כותרים לספרי פרוזה.
2. אלכסנדר פוקס, "תוקידידס ומדע ההיסטוריה", בתוך קובץ הרצאות: היסטוריונים ואסכולות היסטוריות", ירושלים תשכ"ג, עמ' 13-21.
3. ראיון בג'רוסלם פוסט, 3 בינואר 1992.
4. עדה אמיכל ייבין, סמבטיון, אידיאולוגיה במבחן תמיד, ביוגרפיה של ד"ר ישראל אלדד, בית אל 1995, עמ' 190.
5. שם, שם.
6. תום שגב, הארץ, 19 ביולי 1995, עם הופעת הביוגרפיה של ד"ר ישראל אלדד.
7. ייבין, שם, עמ' 188.
8. שם, עמ' 191.
9. מיכאל קרן, בן גוריון והאינטלקטואלים, שדה בוקר 1988, עמ' 96-109.
10. שם, שם.
11. שם, שם.
12. שגב (הערה 6 לעיל).
13. נדב שרגאי, הארץ, 23 בינואר 1996.
14. שם, שם.
15. ראה גם קרן, שם.
16. נדב שרגאי, שם.